

Telma vármegye

Simonboronyai járás
Högyész (kor) jegyzőséghez
 csatolva az 1886-évi XXII. t. cz. 161. §-a alapján.

Közigazgatási tájékoztató lap

Dücs

~~vagy~~ (kis) község közérdekü viszonyairól.

I. A község általános leírása.

A) A község történeti leírása.

1. A község keletkezésére, fejlődésére, esetleg elpusztulására és újra felépülésére vonatkozó adatok. A község a múltban melyik vármegyéhez tartozott és onnan mikor kebeleztetett át? Volt-e és mi a korábbi vagy történeti neve, hivatalos nevén kívül más használatos neve, esetleg mi a nemzetiségi neve? Település esetén kik és honnan jöttek a községbe?

L. külön lapon.

2. Területváltozások, határrész (puszta) átcsatolások; községegyesítés, beolvadás vagy kiválás történt-e 1871. óta, mikor és mily körülmények között? (A vonatkozó hivatalos adatok, rendelet száma, közlendők.)

Nem történt.

Köztudomás szerint minő elpusztult falvak feküdtek egykor a község határán. (Rendszerint a dülő-nevek vagy a községbe olvadt puszták neve alapján.)

A község 1330-ban ismét népesítve volt, azonban elpusztult, mikor - az ismeretlen, 1741-ben újra benépesített.

3. A község jellege 1848 előtt a telekkönyvi- és urbéri adatok szerint (város, mezőváros, szabad vagy urbéres község stb.)

Falu.

4. A község jellege 1871. után. E tekintetben voltak-e szervezeti változások (átalakulás, visszafejlődés).

Kisközség. Szervezeti változások nem voltak.

5. Anyakönyvi szervezeti változások. A község melyik területhez tartozott, mikor történt a változás és mily rendelet alapján (az anyakönyvi feljegyzések szerint).

6. Vannak-e a község életében és szervezetében eredeti és különös (máshol nem található) intézmények, említésreméltó események, leletek? (a köztudomás vagy monografiák szerint).

B) A község földrajzi leírása.

1. A község (falu) és határának fekvése (a szomszéd falvaknak és távolságuknak megjelölésével).

A község határa síkság, dombos vagy hegyes vidék, erdős vidék-e?

A község magaslatai és vizei (folyó, patak, tó, nagyobb mocsarak).

2. A község területének nagysága:

Művelési ágak szerint:

3. Tartoznak-e a községhez önálló puszták vagy havasok (külön kataszteri részlet alatt felvett területek) és mi a nevük?

Vannak-e a község határával össze nem függő határrészek, hol, mely név alatt és mekkora a területük?

4. Vannak-e a békekötés folytán elszakított részek és ideiglenesen a község hatósága alá helyezett idegen határrészek, melyik községből valók és mily területűek (kataszteri, esetleg más adatok alapján)?

A község vázlatos térképe csatolva db
nincs csatolva.

Északról: Szakály, 6 klm-tre, keletről: Hagyás 4. klm,
déliől: Tevel 7.5 klm-tre, nyugatról: Csibrák 4.
klm-tre.

Röviden dombos és erdős, részben sík vidék.
Mázas csatorna.

..... 1896 kat. hold (birtokívek adatai alapján).
..... 550 k. hold szántó, 189 k. hold rét (kaszáló),
..... 150 k. hold szőlő (beültetett), 97 k. hold
legelő, 841 k. hold erdő, k. hold
nádas, 04 k. hold terméketlen (út, szikla, homok,
mocsár, kőbánya).

C) A község népességi viszonyai.

1. Mennyi a község lakossága?

A lakosság megoszlása, vallás szerint:

nemzetiség szerint:

..... 680 lélek.
..... 666 r. kath., g. kath., 10 ref.,
..... 4. ág. h. ev., izr., egyéb
..... 30 magyar, 650 német, tót,
..... rutén, oláh, horvát,
..... egyéb.

2. A lakosság elhelyezkedése általánosságban, (belterületen, tanyákon vagy felváltva; lélekszám szerint megjelölve).

Vannak-e népesebb lakott helyek, telepek; a falutól milyen távol és mennyi a lélekszámuk?

3. A népesség zömének foglalkozása (földmivelés, ipar, bányászat, földmivelési vagy ipari napszám-kereset stb.).

4. Hány ház és hány lakásrész van a községben a házasodási adatok szerint, külön feltüntetve az egyes pusztákat, különálló vagy odaosztott területeket.

A községben levő állami és más középületek.

Belterületen.

Földmivelés és földmivelési napszám-kereset.

Ház van: 127, lakásrész 256.

Rom. kath. templom, iskola és kántortartás,
községháza, községi nagyrendelő.

II. A község szervezete, beosztása és közérdekű viszonyai.

A) Községi szervezet.

1. Előljárók.

(Nem névszerint töltendő ki.)

Rendszeres tisztviselők és alkalmazottak.

(Kisközségben csak a székhely község lapján kell kitölteni.)

Napidíjas irodai alkalmazottak:

Szegődményes alkalmazottak:

A jegyzőség székhelye és távolsága:

2. A községi képviselőtestület létszáma:

Községi képviselő-választókerületek száma, elnevezése, hány tagot választ.

3. Meg van-e bizva a község gyámhatósági hatáskörrel. Van-e gyámpénztára?

Bíró, Törvény- (másod-) bíró. 4 esküdt,
(tanácsbeli). Pénztárnok. Közgyám

..... jegyző, segédjegyző, orvos
..... állatorvos, irodai alkalmazott,
..... pénztári alkalmazott, egyéb alkalmazott (utbiztos stb.)

..... 1 kisbíró (küldönc), 1 bába,

..... 1 éjjeli őr és gazdasági alkalmazott.

Hagyósz 4 km.

..... 6 virilista, 6 választott tag, 4 pót tag

..... A község 1 választókerületet alkot.

B) Általános közigazgatási beosztás.

4. A vármegye székhelye és annak távolsága. (a község központjától, távolsági térkép adatai: szerint járható útvonalon):

A járás székhelye és távolsága: (ugyanugy) Országgyűlési (nemzetgyűlési) választókerület székhelye és távolsága:

Törvényhatósági bizottsági választókerület székhelye és távolsága:

Szekszárd mint 36.5 km.

Apáca 5 20 km.

Órpalotya, részben mint, részben nehezen járható ut. 24 km,

Művei nehezen járható ut 5 km.

C) Rendészeti igazgatás.

5. A csendőrség és folyamőrség székhelye és távolsága:

Van-e a községnek rendőri őrszemélyzete és hány tagból áll?

Van-e a községben toloncállomás?

Fel van-e ruházva az előljárási cselédügyi biráskodással (1876: XIII. t.-c.; 1907: XLV. t.-c.)

6. A községi tűzoltóság szervezete:

7. Van-e a községnek jóváhagyott szabályozási terve?

Van-e járdalerakási szabályrendelete?

Csendőrség Haggyószon 4 km.

Van, 2 tag. ~~Nincs.~~

~~Van.~~ Nincs.

~~Hivatásos, önkéntes, (gyári stb.) tűzoltóság~~ tag.
Kötelezett tűzoltóság.

Van. ~~Nincs.~~

~~Van.~~ Nincs.

D) Szociális igazgatás.

8. Körorvos székhelye és annak távolsága: Hagyás 4 km.
- Hány magánorvos lakik a községben: _____
- Községi bábák száma: 1
- Körbába lakóhelye és annak távolsága: _____ km.
- Okleveles magánbábák száma: _____
- Legközelebbi gyógyszertár hol van és milyen távol? Hagyás 4 km.
- Legközelebbi kórház hol van és milyen távol? Szekszárd 36.5 km.
- Van-e szegényház vagy más jóléti intézmény?
(Árvaház, gyermekmenhely telep) Van szegényház Nincs.
9. A gondozott szegények száma: _____ intézeti ápolásban, _____ magán ápolásban.
- Elhagyott gyermekek száma? _____ / gyermek.
10. Milyen a község ivóvize? Mielégítő
- Van-e ártézi kutja vagy vízvezetéke? Nincs.
- Kutviz, folyóvíz, egészséges, ártalmatlan, jó.
Van-e csatornázása? Nincs.
11. Korcsmák és vendéglők száma? _____ korcsma, _____ vendéglő, _____ kávéház.
- Van-e szálloda, fogadó és hány? _____
- Van-e községben közfürdő? _____
12. Van-e a község határában gyógyfürdő,
üdülő vagy nyaraló-telep és milyen távolságra? _____
- A fürdőtelep gyógyfürdővé van-e nyilvánítva? _____

E) Törvénykezési beosztás.

13. Kir. törvényszék székhelye és távolsága: Szekszárd 36.5 km.
- Kir. járásbírószék székhelye és távolsága? Gyönk 20. km.

F) Pénzügyi beosztás.

14. Kir. pénzügyigazgatóság székhelye és távolsága: Szekszárd 36.5 km.
- Kir. adóhivatal székhelye és távolsága: Gyönk 20. km.
- Kir. pénzügyőri szakasz, vámőrs, vámőrségi kirendeltség, székhelye és távolsága: Hagyás 4 km.
- Kataszteri felmérési felügyelőség székhelye és távolsága: Pécs km.

III. Közművelődési viszonyok.

A) Közoktatásügy.

1. Hány és milyen jellegű és fokozatu népiskola van a községben, (megjelölve a tantermek és tanerők számát: állami, közs., felekezeti isk., elemi, felsőbb népisk., polgári iskola stb.)

Van rom. kath. elemi, 2 tanterem és 2 tan, erővel.

2. Középiszkolák vagy más szakiskolák (iparostanóciskola, gimn., reál-gimn., reál iskola stb.) Azok jellege, tantermek és a tanerők száma:

3. Óvodák jellege, száma és tanereje: Nyári menedékház van-e?

4. Testnevelés szervezete. Levente egyesületek:

Van levente egyesület.

5. Kir. tanfelügyelőség székhelye és annak távolsága:

Tekcsárd 36,5 km.

B) Vallásügy.

6. Vannak-e a községben anyaegyházak és milyenek? Ha a község fiókegyházat alkot, hol van az anyaegyház és mily távol (bevett és elismert felekezetek szerint sorolandó fel.) A községbeli egyházak melyik püspökséghez, illetőleg egyház-kerülethez tartoznak:

Anyae gyház: g. kath. Fiók egyházak: ref. főanya, egyház a Gyonk 20 km-tre, d. h. evang. anya egyház a Halastó 9,5 km. Rom. kath. tartozik a pécsi püspökséghez, a ref. evang. a dunántúli ref. illetve evang. egyház kerülethez.

Izraelita anyakönyvi kerület székhelye és távolsága:

7. Van-e a községnek kegyuri joga, vagy Canonica visitation alapuló, vagy a hívők helyett átvállalt kötelezettsége és mily teherrel jár?

Kegyuri joga nincs. Canonica visitation alapuló, ekkor épületek renoválása, kántortanító és tanító és tanítónői fizetése, tanítói nyugdíj jármék iskola fenntése és felszerelése, plebanusi és kántortanítói fuvarok.

8. Az egyházi adózás rendszere. Felekezetek szerint: (párber és egyénekenként időről-időre kivett adó stb.)

Milyen egyházi szervezetek vannak még a községben? (Bevett és elismert felekezetek szerint.)

9. Van-e r. kath. egyháztanács? Esetleg az egyházközség ügyeit az iskolaszék vagy a képviselőtestület intézi-e.

Az iskolaszék és képviselőtestület intézi.

C) Kulturális intézmények.

10. Múzeum, könyvtár vagy hasonló intézmény?

11. Műemlék, természeti emlékszobor, honvéd-emlék vagy elesett hősök emléke?

Hősök emléke van.

12. Van-e állandó vagy időszakos színház, műkedvelő előadások stb. Mozgóképek.

Kulturális egyesületek:

13. Gazdakör, kaszinó, dalosegylet, munkás-egylet, egyéb kulturális egycsületek (névszerint felsorolva.)

IV. Forgalmi és gazdasági viszonyok és igazgatás.

A) Közlekedésügy.

1. A község forgalmi helyzete. Fő közlekedési vonala (országút, megyei út, annak elnevezése, esetleg a községtől való távolsága). A község határában fekvő hidak, kompok, révek stb.

Keresztül vezet a Bekővár-domborúti mint. Hidak stb. nincsenek.

2. Vasuti összeköttetése, fő- vagy mellékvonalak, van-e vasuti állomása, mi az elnevezése, megállóhelye, marha és egyéb rakodóhelye? Ipari és kisvasutak. Közúti vasutak.

Vasuti állomás fővonalon: Szakály-Högyész, marha és egyéb rakodó helyekkel. Ipari stb. rakodó helyek nincsenek.

Hajóösszeköttetés, a község mentén vagy attól mily távolságra, melyik folyón, hol a hajó állomás?

Van-e posta, távirta, távbeszélő állomása?

U. j. Högyész.

3. Melyik községi közlekedési útvonalhoz járul hozzá a község?

Községi (közvilágító) utak hossza?

0.7 km.

Van-e kövezet-vámszedési joga.

~~Igen~~ — Nem.

B) Földművelésügy.

4. Birtokviszonyok. Nagybirtokok (1000 holdon felül) száma és terjedelme tulajdonosok szerint. Középbirtokok száma és terjedelme. (100–1000 hold) Kis és törpebirtokok átlagos kiterjedése. A község gazdasági jellege a lakosság zömének foglalkozása szerint:

Nagybirtok: Graf. Szponyri Géza 1096 holdal.
Középbirtok: Stinas. Kisbirtokok átlagos kiterjedés: 20. K. h. törpe birtokok átl. kiterjedés: 3. K. h.

mező- vagy erdőgazdaság, szőlőművelés, kertészet stb.

5. Művelési rendszer. Van-e nyomásos gazdálkodás. Szervezve van-e a birtokossági tanács?

Nincs.

Van-e közös legelő? Hány és mily terjedelmű?

Van egy, terjedelme 74 hold.

Van-e külön szervezete (legeltetési társulat)?

Van-e legelő-rendtartás?

Nincs.

Van-e közös erdő? Van-e szervezete?

Erdőgondnokság székhelye és annak távolsága.

Nincs.

Van-e hegyközség, hány és mily terjedelmű, (elnevezésük szerint) és melyik borvidékhez tartozik.

6. Van-e községi faiskola, mily terjedelmű?

Van, terjedelme 800. Ft. öb.

Be van-e ültetve?

Közben.

7. Vízrendező és hasznosító társulat. Annak székhelye. Vannak-e vízhasználatok (malom stb. vagy más ármentesítő intézmények és milyen)?

Kapos csatorna társulat Kaposvár. Víz tisztítás, lakások vízcsatlakozásai.

Az illetékes kultur- vagy folyamtermékek székhelye:

Székesfehérvár km.

8. Állattenyésztési viszonyok. Állatok száma: aranyeszközök száma, *lő: 35, sz. m.: 210, sertés: 105, juh: 72.*

74 ló, *245* szarvasmarha, *282* sertés, *91* juh

uralkodó tenyésztési irány: *lőnél irány nincs, sz. m.: nál bonyhádi fajfajta, sertésnél mangolicza, juhnál székely.*

Hogyi km.

Körállatorvos székhelye és annak távolsága.

Ipar és kereskedelem.

9. A község állandó piaca hol van? (helyben vagy mely községben, milyen távol).

Hogyiban 4. km-re. Hogyiszra.

Hova gravitál a község?

Vannak-e a községben vásárok, országos, heti vásárok, hányszor és milyen (kirakó, állatvásár, stb). Kié a vásártartás joga?

Mérték- és hordó-hitelesítő hivatal székhelye:

Mérték Szekszárd, hordó Gyönök.

10. A községbeli kereskedések száma és jellege.

1 szabócs.

Hitel és pénzügyintézetek száma és alaptőkéje (felsorolva).

Szövetkezetek száma és jellege (névszerint).

Iparosok szakma és foglalkozási ágak szerint.

1 asztalos, 2 kovács, 2 szabó, 2 bordély.

Van-e a községben ipartestület?

11. Gyárak, ipartelepek és azok átlagos nagysága (hajtóerő és munkástlétszám szerint felsorolva).

Az illetékes iparfelügyelőség székhelye és távolsága:

Székesfehérvár km.

Ker. munkásbiztosító pénztár székhelye és távolsága:

Szekszárd *36.5* km.

12. Magánkezelésben álló közművek:

Közvilágítás, jéggyár stb.

13. Bányák száma és jellege.

Állandó bányüzem nagysága, hajtóerő és munkástlétszám szerint.

14. Háziipar és annak jellege.

V. Községi vagyon és háztartás.

1. A község tulajdonát képező középületek és helyiségek száma.

Középületek: 3, helyiségek: 13.

Hivatalos célokat szolgáló épületek (jegyzői, orvosi, tanítói lakás: a házak, a lakások és azok lakrészeinek száma).

Tanítói lakás, lakrészek száma 4.

A körjegyzői, körorvosi lakás, a székhely község vagy a községek közös tulajdona-e (csak székhely községben töltendő ki)?

2. A község tulajdonát alkotó ingatlan vagyon

16 kat. hold szántó és rét,

1 legelő, kat. hold erdő,

egyéb 28 hold.

Mennyit kezel házilag, haszonbérileg, kishaszonbérletben?

Házilag 6 hold rét, kishaszonbérletben 10 hold földet.

Jegyzők és alkalmazottak földjavadalma (az állások szerint felsorolva). Mily kiterjedésű.

Jegyzői javadalom 4 hold.

Melyek a lakosság hasznára szolgáló ingatlanok (legelő, erdő, kavics, homokbánya stb.)

Községi közüzemek (a község tulajdonában) világító és vízművek stb.

3. Egyéb vagyon és értékek. Hasznos jogok. Községi takarékpénztár. Községi korcsma stb.

Községi vendéglő.

4. A községre kivetett egyenes adók összege:

Földadó 94 K 80 f. Házadó 48 K

..... f. Ált. kereseti adó K f. Tár-

sulati adó K f. Vagyon- és jöv.

adó K f.

5. Fel nem sorolt más községi és közjöveldelmek.

VI. Mily feladatok megoldása volna a legszükségesebb a községben?

Állandó menedékház felállítása. Vasúti megállóhely létesítése, valamely házi ipar bevezetése. Bekapcsolódni a Hőgyészre bevezetendő villanyvilágításba.



Községi pénztárnak lenyomata:

Jelinger József
Községi (kör-) jegyző.